

2. søndag i faste 2019, Asbjørn Hjorthaug (ELBK)

Tekster: Salme 35: 19-28, 2. Mos 33:12-23, 1. Tess 4:1-8, Matt 15:21-28, II Luk 7: 36-50

Det er vel verdt å merke seg at dagens tekster, både evangelietekst og pretekst, handler om kvinner. Kvinner som i karakterisert som uverdige og lite påaktet, men som av Jesus får en attest om at de er salige siden de har en så sterk en tro og en så sterk kjærlighet.

Jesus bruker en helt annen målestokk enn det vi gjør. Både disiplene og fariseeren i dagens tekster betrakter det ytre og verdsetter mennesker etter dets gjerninger og livsførsel. Så bestemmer de troens kvalitet ut fra dette. Jesus ser bort fra det ytre og til hjertet. Han ser etter om det er mennesker som har bruk for han som frelser. Desto mer et menneske ser av sin egen synd og ufullkommenhet, desto større er behovet for evangeliet. Jesus lærer fariseeren Simon en lekse: *«Hennes mange synder er tilgitt, derfor har hun vist stor kjærlighet.»*

Kvinnene i dagens tekster som har en så sterk tro, blir satt fram som eksempler til etterfølgelse. Det er ikke lenge siden 8. mars, årets kvinnedag. Mange av de slagord og paroler som dagen preges av, kan vi som kristne ikke akseptere som for eksempel at fri abort er den viktigste del av likestillingskampen der kvinnen fullt ut skal ha råderett over sitt eget liv. Det lille barnet har plutselig ikke lenger noe menneskeverd. Men bibelens budskap er ikke det at hvert enkelt menneske skal ha en rettighet til å realisere seg selv på bekostning av andre, for eksempel barnet i mors liv. Bibelens budskap handler ikke om likestilling i den betydning at mann og kvinne kjemper mot hverandre om rettigheter til å realisere seg selv på bekostning av hverandre. Vi snakker heller om at mann og kvinne har samme verdi som menneske, enn om likeverd. Likeverd realiseres ved at vi ser oss i en relasjon til Gud vår far og skaper og at vi i våre liv er hverandres tjenere. Guds ord sier: *«Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av hele ditt sinn og av all din kraft.»* Det andre er dette: *«Du skal elske din neste som deg selv.»* Ikke noe annet bud er større enn disse." Mark 12,30-31 Paulus beskriver Jesus slik: *«Han var i Guds skikkelse og så det ikke som et rov å være Gud lik, men ga avkall på sitt eget, tok på seg tjenerskikkelse og ble mennesker lik. Da han sto fram som menneske,»* Fil 2,6-7 Hele Jesu liv var å praktisere tjenersinnet for sine medmennesker. Han ofret alt for oss, ja sitt eget liv for at vi ved Ham skal ha evig liv. Jesus skiller ikke mellom mann og kvinne når det gjelder det viktigste av alt, troen på Jesus Kristus: *«Her er ikke jøde eller greker, her er ikke trelle eller fri, her er ikke mann og kvinne. For dere er alle én i Kristus Jesus.»* GLT 3,28 Dette er et radikalt budskap i Jesu samtid. Det er viktig å merke seg at da Gud skapte mennesket i sitt bilde gjorde han det ikke bare ved å skape mannen men hadde også med kvinnen for at det bildet skulle bli komplett. Når så Bibelen lærer at mann og kvinne har samme rett til evangeliet og samme rett til Guds rike ved troen, så er han også en Gud som vil ha gode ordninger slik at vi kan ha et godt liv. Han har gitt mann og kvinne ulike oppgaver og ansvar i denne verden. Men det er ordninger som ikke tillater at den ene skal herske over den andre, men de skal tjene hverandre i kjærlighet enten det gjelder i forholdet mann og kvinne i ekteskapet eller en prest i forhold til menigheten.

I evangelieteksten fra Matteus hører vi om en kvinne som enda til var en foraktet kanaaneisk kvinne. Hun ble holdt opp som et levende eksempel på sterk tro for Jesu egne disipler. Det var etter å ha testet henne ut flere ganger. Men hun står på og kjemper for sin datter. Hun vet hva hun vil. Hun vet hvem hun selv er og hvem Jesus er. Hun vet hvem hun tror på og bekjenner seg til. *«Da sa Jesus til henne: "Kvinne, din tro er stor. Det skal bli som du vil."»* Denne troens kamp er helt nødvendig. Gjennom den lærer vi oss selv å kjenne, og vi lære Gud å kjenne. Vi blir utsatt for både lov og evangelium. Den kanaaneiske kvinnen er en troende kvinne som kommer til Kristus med all sin nød. Hun var ikke jøde, og hun var betraktet som en hedning og sett ned på av alle. Jesus bruker bildet om barna og hundene, barna er Israels folk og hundene er hedningene. *"Jeg er ikke sendt til andre enn de bortkomne sauene i Israels folk."* Kvinnen ble tilsynelatende avvist gang på gang, men hun gav ikke opp. Hun var en hund, en hedning, en fortapt synder. Hun trengte ikke å sitte ved bordet, hun tok til seg av med smulene, smuler er også mat. Et lite Guds ord er nok til frelse og evig liv, for Guds ord er skaperord, det er ånd og liv. En synder som klynger seg til evangeliet på tross motgangen, på tross av at bønner ikke synes å gi svar og som likevel holder fast ved løftet, har en stor tro. Tro er dette at jeg ikke selv kan tro. Rett tro er å miste troen på seg selv, for så å være fornøyd med og ha full tillit til det Kristus har gjort for oss. Troen er ikke en gjerning eller en prestasjon eller kraft anstrengelse fra vår side. Troen er en gave. Troen er dette at jeg tar imot syndenes forlatelse for Jesu Kristi skyld. Til dette mest sentrale i kristendommen, troens vesen, benytter Jesus seg av en foraktet kvinne til å undervise disiplene om troen og troens kamp. De forstod lite eller ingen ting og ville vise henne bort. Jesus trengte henne som medhjelper og predikant for å vise dem hva troens vesen var.

Her i preteksten fra Lukas møter vi også en kvinne. Det var en kvinne som alle visste om levde et syndig liv. Hun var foraktet av de mange. Denne kvinnen bruker Jesus til å undervise Simon, en fariseer. Kvinnen får på en fortreffelig måte avlegge en bekjennelse som viser oss dybden og bredden i kjærlighetens vesen, og hva

det innebærer å tro på syndenes forlatelse.

Jesus er invitert hjem til bords av fariseeren Simon. Ofte fikk Jesus høre at: *".. en storeter og vindrikker, venn med tollere og syndere!"* Men nå var han på besøk hos en fariseer. Mens de sitter til bords kommer en kvinne med en alabaster-krukke med salve. Det var en kostbar og verdifull salve, og hun kom med salven til Jesus som et uttrykk for stor hengivenhet og kjærlighet. Hun var kjent som en synderinne. En kvinne som enten har levd i hor med andre menn, eller som har levd et liv som er anstøtelig. Det virker kanskje sterkt at en slik skulle komme seg inn i fariseerens hus hvor det var selskap. Hun var ikke invitert. Det står at med engang at hun fikk høre at Jesus var der, tok hun en salvekrukke og kom dit. Dette at hun søker opp Jesus er en frukt av troen. Hun er en som har innsett og angrer sine synder og kommet til tro på Jesus. Derfor søker hun ham opp for å takke og prise ham. Tenk dere situasjonen. Jesus ligger til bords sammen med gjestene. En kvinne, en synderinne, kommer inn og går bort til Jesus. Hun har med seg alabaster-salve. Hun nærmer seg Jesus bakfra og tar tak i føttene hans, fukter dem med tårer, tørker dem med sitt hår, kysser dem og begynner å salve dem inn. Enhver av oss hadde undret seg over en slik oppførsel.

Fariseeren Simon tenker også sitt. På han virker det nesten anstøtelig. Han mente at Jesus måtte forstå at dette var helt uakseptabelt, særlig siden han var en profet. Men Jesus var Guds Sønn. Han så til hennes hjerte og så en levende tro og kjærlighet som trosset fariseernes nedlatende og hatefulle blick og onde tanker. Men Jesus ser også Simons tanker. Så blir denne kvinnens handling og bekjennelse grunnlaget for en undervisning om kjærligheten til Jesus Kristus og Ordet om syndenes forlatelse.

Jesus bruker så en lignelse: To menn hadde en gjeld hos en pengeutlåner. Den ene hadde 10 ganger så stor gjeld som den andre. Da de ikke hadde noe å betale med, fikk de ettergitt gjelden sin.

Jesus spør så Simon om hvem som var mest glad? Simon var klar, den med størst gjeld.

Nå kan jeg tenke meg at Simon gjør opp et regnskap med seg selv. Jesus viser til hva denne kvinnen gjorde og hva Simon ikke gjorde. Han gav ikke Jesus vann til å vaske føttene, kvinnen derimot vette dem med sine tårer og tørket dem med sitt hår. Simon gav ikke noe velkomstkys, hun sluttet ikke med å kysse han. Simon salvet ikke Jesu hodet med olje, hun salvet føttene med den fineste olje.

Vi husker hva Jesu forteller rundt den store doms-senen i Matt 25: *«Sannelig, jeg sier dere: Det dere ikke gjorde mot én av disse minste, har dere heller ikke gjort mot meg.»*

Jesus er helt klar på hva forklaringen er: Kvinnen hadde fått ettergitt sin store syndegjeld. Simon hadde ingen synder å bekjenne, derfor heller ikke noe å få tilgitt. For han var Jesus Kristus ingen frelser fra synden. Hans relasjon til Jesus var et mål på gode gjerninger, og det som nå trakk ned var at brydde seg om synderinnen ved sine føtter. Han forstod rett og slett ikke hva dette handler om. Kvinnen viser så stor kjærlighet fordi hun har tatt imot ordet om syndenes forlatelse. Igjen så sier Jesus til henne: *«Syndene dine er tilgitt.»* og *«Din tro har frelst deg. Gå i fred!»*

Dette trenger du og jeg å få høre om igjen og om igjen. Vi vil gjerne høre kjærlighetserklæringer igjen og igjen av den som er glad i oss. Vi sier og viser det overfor våre barn og overfor våre kjæresten eller ektemaker. Jesus vil ha en slik relasjon til oss også. Jesus vil så ofte han kan fortelle om sin store kjærlighet til oss. Da sier han blant annet til oss at *«Syndene dine er tilgitt.»* og *«Din tro har frelst deg. Gå i fred!»*.

Fariseerne og de skriftlærde står der med skammen og synden de ikke ser. De må bære den selv og kan ikke bli kvitt den. Jesus løfter syndebyrden fra kvinnens skuldre og kaster den i glemselens hav. Den skal ikke anklage henne mer. Jesus tar ansvaret for den. Fariseerne må fortsette å slite med sin dårlige samvittighet og synd og stadig forbedre sine gjerninger for Gud. Istedenfor å bekjenne sine synder anklager de Jesus. De kan ikke annet. Ellers vil de føre en dom over seg selv og sitt liv. Jesus kan ikke ha noen rett til å tilgi synder. Han er da ikke Gud. *«Da begynte de andre gjestene å spørre seg selv: "Hvem er han, som til og med tilgir synder?"»*

Slik er det med de egenrettferdige. De har ikke behov for Kristus. Syndere derimot er helt avhengig av ham. Derfor heter det i evangelieteksten at Jesus er kommet for de fortapte får av Israels hus og ikke til de rettferdige. Det er ikke de friske som trenger til lege, men de som har det ondt.

Tekstene viser oss at vi må kjempe for å beholde troen. Her er det menn, både Jesu disipler og fariseerne som prøver å hindre troens utfoldelse og frukter. Det er ikke selvsagt å bli bevart. Bibelen taler stadig om å våke, om å be, om å kjempe slik at vi ikke mister livets krone og ikke mister den første kjærlighet.

I dagens introitussalme kan vi lese noen av de tankene som farer gjennom kvinnens hode der hun står imellom anklagerne, mellom egenrettferdige, mellom de som fordømmer henne.

«La ikke mine svikefulle fiender glede seg over meg! De som hater meg uten grunn, skal ikke få sende meg hånlige blick.

Du ser det, Herre. Vær ikke taus! Herre, vær ikke langt borte fra meg!

Døm meg etter din rettferdighet, Herre, min Gud. La dem ikke glede seg over meg!

De som bryr seg om min rett, skal juble og glede seg. Alltid skal de si: "Stor er Herren, som ønsker fred for sin tjener." Min tunge skal forkynne din rettferd og lovprise deg hele dagen.» Salme 35,19ff. Amen.